

Nr 126.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1929 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln, avd. Flygvapnet, gjorda framställning angående anslag till uppförande av hangarbyggnad å Mäsgarn vid Hårsfjärden.

(1:a avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1929 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 138 av det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden samma dag) föreslagit riksdagen att för uppförande av hangarbyggnad å Mäsgarn vid Hårsfjärden för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 136,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet sid. 236 och 237.

Kustflottans flygstation är årligen under avsevärd tid förlagd å Mäsgarn vid Hårsfjärden. Den till stationen hörande flygmaterielen har hittills under förläggningen å nämnda plats varit inrymd i tälthangarer.

I sin skrivelse rörande flygvapnets medelsbehov för budgetåret 1928/1929 hemställde flygstyrelsen om anvisande av ett anslag av 136,000 kronor för uppförande av en hangarbyggnad å Mäsgarn.

Denna flygstyrelsens framställning föranledde emellertid icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Flygstyrelsen har nu i sin skrivelse den 31 augusti 1928 rörande flygvapnets anslagsbehov för nästkommande budgetår ånyo äskat medel för berörda ändamål samt därvid anfört följande.

Vid upprepade tillfällen hade flygmaterielen å Mäsgarn — såväl tälthangarer som övrig materiel — och senast genom storm den 10 maj 1928 avsevärt skadats, vilket i sin tur medfört icke obetydliga kostnader för materielens återställande. Under sagda storm hade nämligen icke mindre än 4 tälthangarer utav 6 därstädes uppställda havererat, varvid en flygbåt erhållit betydande skador å såväl bärplan som roder.

Ett uppskjutande av frågan om anordnande av hangar för flygbåtar å Mäsgarn syntes därför flygstyrelsen icke längre tillrådligt.

Flygstyrelsen, som på grund härav tagit ärendet i förnyat övervägande, finge med hänsyn till ytterligare vunnen erfarenhet beträffande vården av

flygmaterielen vid kustflottans flygstation ånyo underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning och därvid framhålla nödvändigheten av att erforderlig skyddad uppställningsplats beredd för den flygmateriel, som tilldelades kustflottan.

I anslutning till vad sålunda anförts, hemställde flygstyrelsen, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen att för uppförande av hangarbyggnad å Mäs-garn vid Hårsfjärden för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservations-anslag av 136,000 kronor.

Sedermera har *högste befälhavaren över kustflottan* i skrivelse till chefen för försvarsdepartementet den 23 oktober 1928 i ämnet anført, bland annat, följande.

Behövligheten av ifrågavarande hangarbyggnad hade under år 1928 gjort sig alltmer gällande, såsom även framginge av chefens för kustflottans flygstation den 18 oktober 1928 avgivna slutrapport.

I denna rapport hade framhållits, att de å Mäs-garn uppsatta sex tält-hangarerna, vilka betingade ett inköpspris av cirka 7,000 kronor per styck, alltså sammanlagt 42,000 kronor, vore i ett synnerligen dåligt skick. Vissa vore till allt vidare bruk oanvändbara, under det att ett par möjligen syntes användbara, dock först efter synnerligen kostsamma reparationer. Skälet här-till vore den långa tid (cirka $5\frac{1}{2}$ månader), de varit i bruk oavbrutet uppsatta och därunder utsatta för sol, regn och hårt väder. Vid ett tillfälle, då storm rått, hade tre hangarer blåst omkull, varvid ett i en av dem befintligt flygplan skadats. Övriga hangarer hade då varit tomma. För att hålla tälthangarerna hela samt vid hårt väder fast å sina platser hade flygstationens personal be-tungats med ett extra drygt arbete, som, vad lappning av tältduk beträffade, kunde sägas hava pågått så gott som oavbrutet. Därtill komme risken för den dyrbara flygplanmaterielen, för den händelse personalen icke skulle lyckas hindra hangarernas kullblåsande i hårt väder. På grund härav ansåge sig che-fen för flygstationen böra framhålla det såväl riskabla som oekonomiska i att använda tälthangarer under denna periodiskt återkommande, långvariga för-läggning. Beträffande den sistnämnda sidan av frågan, nämligen kostnaden för tälthangarmaterielens förnyande och reparation, syntes kostnaden för upp-förandet av en fast hangar kunna beräknas intjänt på cirka 4 års tid.

Med instämmande i vad bemålde chef sålunda anført ansåge sig *högste befälhavaren över kustflottan* böra framhålla dels de risker, för vilka den dyrbara flygmaterielen vore utsatt vid långvarig förvaring i tälthangar, dels ock den ekonomiska vinst, som statsverket skulle göra genom uppförande av en fast hangar i stället för att nyanskaffa tälthangarer, som hastigt försletes.

Enligt vad utskottet inhämtat, hava kostnaderna för ifrågavarande hangar-bygge beräknats på följande sätt:

*Utskottets
yttrande.*

Hangar av trä med takkonstruktion av Törebodabågar eller järn avsedd för 6 flygbåtar	kronor	104,000: —
Komplettering av slipar	»	14,500: —
Anordning för sjösättning och upptagning av flygbåtar (spel)	»	3,000: —
Bensinförvaringsanläggning	»	8,500: —
Oförutsedda kostnader	»	6,000: —
		<hr/>
	Summa kronor	136,000: —

Med hänsyn till att i ovannämnda kostnadsberäkning ingå utgifter för en bensinförvaringsanläggning, vilken ej synes nödvändig att i detta sammanhang uppföra, och då det för oförutsedda kostnader beräknade beloppet förefaller väl högt, har utskottet ansett det av Kungl. Maj:t äskade anslaget kunna begränsas till 125,000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må för uppförande av *hangarbyggnad å Mäsgarn vid Hårsfjärden* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 125.

Reservation

av herrar *Nilsson* i Malmö, *Asplund*, *Walles*, *Bergström*, *Pauli*, *Anderson* i Råstock, *Törnkvist* i Karlskrona, *Wigforss*, *Nilsson* i Örebro och *Eriksson* i Stockholm, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Då utskottet av den i ärendet lämnade utredningen icke funnit sig övertygat om behovet av den föreslagna hangarbyggnaden, har utskottet icke för närvarande kunnat tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke må av riksdagen bifallas.»
